

УДК 72

ВАРІАНТИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ДЕГРАДУЮЧИХ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЧАСТИНІ МІСТА ДНІПРО ІЗ СТВОРЕННЯМ ВИРОБНИЦТВА НОВОГО ТИПУ

Семенов В. О.¹, студ., Ковальчук О. П.², канд. арх., доц.

ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Українського державного університету науки і технологій

¹vosemenov22@gmail.com, ²kovalchuk.oleksandr@pdaba.edu.ua

Постановка проблеми. Деградація промислових територій у центральній частині міста Дніпро є актуальною проблемою, що потребує комплексного вирішення. В минулому Дніпро було важливим індустріальним центром України, однак занепад традиційних виробництв у пострадянський період призвів до появи занедбаних промислових зон у межах історичного ядра міста. Ці території, такі як колишні заводські комплекси вздовж проспекту Дмитра Яворницького чи набережної Дніпра, втратили своє функціональне значення, створюючи неестетичні «прогалини» в міській тканині та ускладнюючи соціально-економічний розвиток центральної частини міста. Водночас сучасні тенденції реіндустріалізації, зокрема концепція «Індустрія 4.0», відкривають можливості для ревіталізації таких зон шляхом створення виробництв нового типу – екологічно нейтральних, технологічно інноваційних та інтегрованих у міське середовище. Проблема полягає у визначенні оптимальних архітектурно-планувальних рішень для трансформації деградуючих промислових територій у Дніпрі з урахуванням місцевих особливостей та потреб громади.

Мета дослідження. Метою дослідження є розробка варіантів ревіталізації деградуючих промислових територій у центральній частині міста Дніпро через створення багатофункціональних кластерів із виробництвами нового типу. Дослідження спрямоване на аналіз можливостей адаптації історичних промислових об'єктів до сучасних вимог, включаючи екологічність, енергоефективність та соціальну привабливість, а також на пропозицію архітектурно-планувальних рішень, які сприятимуть гармонійній інтеграції таких зон у міське середовище.

Результати дослідження. Дослідження спирається на теоретичні підходи до ревіталізації промислових територій, зокрема концепцію «кластерів» О. В. Сазикіної [1], а також на ідеї українських урбаністів, таких як О. О. Фіалко та Є. В. Лішанський, які наголошують на інтеграції інноваційних технологій у міське планування [2; 3]. У контексті Дніпра розглянуто потенціал ревіталізації деградуючих промислових зон у центральній частині міста, таких як території колишнього заводу «Дніпрошина» або «Лікоро-горілчаного» заводу, промислова зона біля залізничного вокзалу та занедбані ділянки вздовж набережної. Запропоновано створення багатофункціональних кластерів, які поєднують виробництва нового типу з іншими міськими функціями. Архітектурно-планувальні рішення базуються на принципах компактності, адаптивності та відкритості, що відповідають ідеям Фіалко про створення міст для людей. Основні варіанти ревіталізації включають [2]:

- 1) створення технологічного кластеру з інноваційними виробництвами (3D-друк, «зелені» технології), доповненого коворкінгами та навчальними центрами;
- 2) організація мікровиробництв авторської продукції (крафтові майстерні, вертикальні ферми) з акцентом на транспортну доступність;
- 3) розвиток етнокультурних та екологічних кластерів (ремесла, станції переробки відходів) із художньо виразним архітектурним образом.

Історичні будівлі можуть бути частково збережені та адаптовані до нових функцій, а нові об'єкти спроектовані як структури, що гармоніюють із міським ландшафтом, зокрема набережною Дніпра. Кластери передбачають поєднання виробничих зон із громадськими

просторами та рекреаційними територіями, що сприяє джентрифікації та соціальній привабливості зон. Усі рішення відповідають концепції «Індустрії 4.0»: екологічність забезпечується безвідходними технологіями, енергоефективність – використанням відновлюваних джерел енергії (наприклад, сонячних панелей), а гнучкість – можливістю трансформації простору залежно від потреб міста, що узгоджується з підходами Лішанського до адаптивного планування.

Висновки. Ревіталізація деградуючих промислових територій у центральній частині Дніпра із створенням виробництв нового типу є перспективним напрямом розвитку міста. Запропоновані багатофункціональні кластери дозволяють відновити функціональність занедбаних зон, інтегруючи їх у міське середовище як екологічно безпечні, технологічно інноваційні та соціально привабливі структури. Такі рішення сприяють економічному пожвавленню, підвищенню якості міського простору та сталому розвитку центральної частини міста. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на деталізацію проєктних пропозицій із врахуванням економічної доцільності та залучення місцевих громад до процесу планування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сазыкина Е. В. Архитектурно-планировочные решения современных производственных предприятий в городской среде : автореф. дис....канд. архитектуры. 2023. 32 с.
2. Фіалко О. О. Урбаністика в Україні : сучасні виклики та перспективи розвитку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Архітектура*. 2019. № 911. С. 45–52.
3. Лішанський Є. В. Адаптивне планування міських територій в умовах цифрової трансформації. *Український журнал будівництва та архітектури*. 2020. № 3. С. 12–19.